

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	2 april 2020	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2019-2247	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	820983AD	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	5 november 2019	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	- voorschriften en beperkingen - kaart locatie	ONDERWERP	Ontheffing ruimtelijke ingrepen Ibisdreef en Nigerdreef te Utrecht Overvecht

Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht op de aanvraag van 5 november 2019 van Habitus Natuur & landschap, namens Stichting Portaal, om ontheffing in het kader van artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming (hierna: wet).

I. Besluit

Gelet op het bepaalde in de wet, het Beleidskader Wet natuurbescherming en Verordening Natuur en Landschap hebben wij besloten u ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid, van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, het opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis voor de periode van 15 juli 2020 tot en met 15 juli 2025.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op het gebied Ibisdreef en Nigerdreef te Utrecht Overvecht. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5 van de wet voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) voor de periode van 15 juli 2020 tot en met 15 juli 2025.

III. Procedure

De aanvraag is afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht. Op 20 januari 2020 en 20 februari 2020 heeft u deze aanvraag aangevuld.

IV. Toetsingskader

De gewone dwergvleermuis is beschermd ingevolge artikel 3.5 van de wet.

V. Toetsing Ruimtelijke Ingreep**Motivering****Gewone dwergvleermuis**

Er zijn in de drie appartementengebouwen die gerenoveerd gaan worden, in totaal vijf paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Daarnaast zijn er twee zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Omdat de zomerverblijfplaatsen op dezelfde locaties zijn aangetroffen als de paarverblijfplaatsen mag worden gesteld dat het hier dezelfde individuen betreft. Om de reden dat

paarverblijfplaatsen gedurende zachtere winters ook door één of enkele dieren in gebruik genomen kunnen worden, kan een winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis niet worden uitgesloten.

Als mitigerende maatregel zijn de week van 8 april 2019 twintig vleermuiskasten van het type VMT1 opgehangen aan flats op de Hanondreef en de Saigondreef, binnen een afstand van 200 meter. De vleermuiskasten hangen op minimaal 3 meter hoogte, op verschillende windrichtingen, ze hebben een vrije aanvliegroute en de locatie is vrij van kunstlicht, verstoring en buiten bereik van predatoren (Bij12, 2017). Er zijn eveneens acht kasten opgehangen op één van de flats van de Ibisdreef. Aan deze flat zullen uiteindelijk werkzaamheden plaatsvinden. Echter, de werkzaamheden aan deze flat zullen pas plaatsvinden nadat de werkzaamheden aan de Nigerdreef zijn afgerond. Dit betekent dat op het moment van de start van de werkzaamheden aan de flat op de Ibisdreef met de kasten, er al definitieve compensatie is gerealiseerd in de Nigerdreef. Er zal dus te allen tijde voldoende compensatie aanwezig zijn. De kasten dienen pas verwijderd worden nadat een ecooloog heeft vastgesteld dat deze niet in gebruik zijn en de gewenningstijd voor de permanente kasten gerespecteerd is.

De definitieve compensatie wordt gerealiseerd in beide kopgevels van de twee flats aan de Ibisdreef en in de flat aan de Nigerdreef. Er zullen in totaal zestig inbouwstenen van het type IB VL 01 van Vivara Pro worden geplaatst waarvan per flatgebouw acht in combinatie met koppelstenen van het type IB-VL-02-Inbouwsteen, welke gebruikt kunnen worden door de gewone dwergvleermuis.

Voorafgaand aan de werkzaamheden zal het flatgebouw ongeschikt gemaakt dienen te worden. Dit dient te gebeuren op onderstaande wijze:

- Het ongeschikt maken vindt plaats onder begeleiding van een ter zake kundige ecooloog.
- Alle gaten aan de kopgevels zullen worden afgeplakt met exclusion flaps. De exclusion flap zorgt ervoor dat eventueel aanwezige vleermuizen wel uit hun verblijfplaats kunnen vliegen maar dat ze er niet meer in kunnen vliegen. De dakrand zal afgeplakt worden met compriband waarbij na elke meter een exclusion flap geplaatst zal worden.
- Nadat het gebouw ongeschikt gemaakt is voor vleermuizen, moet het minimaal drie dagen met avondtemperaturen van meer dan 10 °C ongemoeid blijven staan voordat wordt overgegaan tot de daadwerkelijke werkzaamheden. Dit is noodzakelijk om vleermuizen die zich toch nog onverhoopt ergens in het gebouw bevinden de kans te geven het gebouw te verlaten.
- Als tijdens de werkzaamheden onverhoopt vleermuizen aangetroffen worden, dienen de werkzaamheden direct te worden stopgezet en moet een ter zake kundige ecooloog worden geraadpleegd. De werkzaamheden mogen pas voortgezet worden wanneer de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. In geen geval mogen deze worden gevangen of verplaatst.
- De werkzaamheden zullen gefaseerd plaatsvinden waardoor er altijd twee van de drie flats beschikbaar zijn voor vleermuizen.

Deze maatregelen zijn voldoende om de negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk te voorkomen of te verzachten. Echter, ondanks deze maatregelen worden gewone dwergvleermuizen verstoord, en worden er voortplantings- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis beschadigd en vernield. Door de verborgen levenswijze is het bovendien niet uit te sluiten dat er gewone dwergvleermuizen door de voorgenomen werkzaamheden zullen worden gedood. Ontheffing is dan ook noodzakelijk om de voorgenomen werkzaamheden uit te mogen voeren.

De gewone dwergvleermuis is de meest algemeen voorkomende vleermuis in Nederland. Deze soort wordt in heel Nederland waargenomen en komt vooral voor in de bebouwde omgeving, zowel in het stedelijk gebied als op het platteland. Verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis bevinden zich in de regel in of om gebouwen (Bij12, 2017).

Binnen het plangebied zijn vijf paarverblijfplaatsen aangetroffen waarvan twee eveneens worden gebruikt als zomerverblijfplaats. In de omgeving van het projectgebied is voldoende habitat om de lokale populatie van de gewone dwergvleermuis op lange termijn in stand te houden. Er zijn voldoende alternatieven aanwezig tijdens en na de werkzaamheden en er kan vanuit gegaan worden dat de impact beperkt zal zijn. Daarnaast zijn de individuen die een verblijfplaats in het projectgebied hebben slechts een klein deel van de lokale populatie.

Door het nemen van mitigerende maatregelen komt de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis niet in gevaar door het uitvoeren van de werkzaamheden.

Belang van de aanvraag

U heeft ontheffing aangevraagd op grond van het belang in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De woningen van de appartementencomplexen aan de Nigerdreef en Ibisdreef zijn gebouwd in de jaren '60 van de vorige eeuw; deze zijn verouderd en in matige staat van onderhoud. Ze voldoen niet meer aan moderne maatstaven van bijvoorbeeld isolatie.

In 2012 is het convenant Energiebesparing Huursector opgesteld door het Ministerie voor Binnenlandse Zaken. In dit convenant staan de afspraken tussen de overkoepelende organen van woningcorporaties, huurders en vastgoedondernemers. Een van de belangrijkste afspraken is dat voor 2020 alle huurwoningen een energielabel B of beter hebben door het nemen van energetische maatregelen. Volgens het Plan van aanpak Energiebesparende Gebouwde Omgeving (2011) is het omlaag brengen van energiekosten gunstig voor het behalen van diverse doelstellingen, zoals het verduurzamen van de woningen en de verlaging van woonlasten. Energiebesparing heeft een gunstig effect op het (leef)milieu; het leidt tot een vermindering van het benodigde gebruik van fossiele brandstoffen en tot een afname van schadelijke emissies voor mens en milieu. Deze lagere emissies leiden tot een verbeterde luchtkwaliteit en dit heeft een positief effect op de volksgezondheid. Een energie-onzuinige woning leidt naast de negatieve milieueffecten ook tot hoge woonkosten voor de huurder. Energiebesparing draagt bij aan een betere betaalbaarheid van het huren, wat van groot belang is voor de koopkracht van huurders met lagere inkomens (sociale huurwoningen).

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten voldoende onderbouwd is. Het belang bij het verlenen van deze ontheffing van de verbodsbepalingen in artikel 3.5 van de wet weegt in dit geval zwaarder dan het beschermingsbelang van de vijf verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

Alternatievenafweging

Alternatieve locatie

Het is niet mogelijk om de werkzaamheden op een andere locatie uit te voeren, omdat het hier gaat om de verduurzaming en onderhoud van de flats op locatie.

Alternatieve werkwijze

Het is niet mogelijk om het onderhoud en de verduurzaming op een andere werkwijze te verrichten, waarbij de verblijfplaatsen niet verloren gaan. De werkzaamheden zullen gefaseerd plaatsvinden. Daarnaast zal er ruim voldoende gecompenseerd worden waardoor er tijdens en na de werkzaamheden geen negatieve effecten op de lokale populatie zullen optreden.

Alternatieve planning

De in het activiteitenplan voorgestelde planning zal leiden tot de minste verstoring.

De manier waarop de werkzaamheden worden uitgevoerd is de best denkbare. Door de ingreep op de voorgestelde wijze uit te voeren, is er geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis.

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven mogelijk die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

VI. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.5 van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden, deze treft u aan in de bijlage bij dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgescreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb- adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;

- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op het moment van bekendmaking door uitreiking of verzending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan op de website www.officielebekendmakingen.nl

IX. Overleg en informatie

Er kan tevens vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of milieudienst, als u dit nog niet heeft gedaan.

Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar onze website www.provincie-utrecht.nl.

X. Verzending

Dit besluit wordt verzonden aan de aanvrager van de ontheffing. Een afschrift van deze ontheffing wordt verzonden aan:

- RUD Utrecht, Postbus 85242, 3508 AE Utrecht.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. mr. S.L. Munsel
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van Habitus Natuur & landschap op 5 november 2019, namens Stichting Portaal en de aanvulling hierop van 20 januari 2020 en 20 februari 2020, gelet op artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming,

Verlenen Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht hierbij aan:

Naam: Stichting Portaal

Adres: Postbus 2211

Postcode en woonplaats: 3500 GE Utrecht

Ontheffing 820983AD voor het tijdvak van: 15 juli 2020 tot en met 15 juli 2015

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel van artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de Wet natuurbescherming, voor zover dit betreft het opzettelijk doden, het opzettelijk verstoren en het beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft Ibisdreef en Nigerdreef te Utrecht Overvecht. (zie bijlage 1 van dit besluit).

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of via servicebureau@provincie-utrecht.nl indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient (aanvullend) de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied, inclusief kaart;
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Wie is de begeleidende ecoloog (inclusief contactgegevens);
 - e. Welke activiteiten zijn/worden door de ecoloog begeleid;
 - f. Hoe er wordt/is omgegaan met onverwachte (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. De ontheffinghouder dient, twee weken voorafgaand aan de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen die invloed hebben op de beschermde soorten, het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in voorschrift 5 bijgevoegd te zijn.

Tijdens de werkzaamheden

7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
8. Tijdens de werkzaamheden dient een logboek te worden bijgehouden. In het logboek dienen gemaakte ecologische keuzes vastgelegd te worden zoals goedkeuring/ vrijgeven door een ecoloog, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol en gekozen mitigerende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften 9 tot en met 14 geregistreerd.

9. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 2 en 3 van het Activiteitenplan gewone dwergvleermuis Ibisdreef en Nigerdreef te Utrecht (zie bijlage 2) alsmede de maatregelen vanuit de beantwoording van de aanvullende vragen blz. 14 t/m blz. 18 (zie bijlage 3) dienen te worden opgevolgd.
10. Het ongeschikt maken vindt plaats onder begeleiding van een ter zake kundige ecooloog.
11. Alle gaten aan de kopgevels zullen worden afgeplakt met exclusion flaps. De exclusion flap zorgt ervoor dat eventueel aanwezige vleermuizen wel uit hun verblijfplaats kunnen vliegen maar dat ze er niet meer in kunnen vliegen. De dakrand zal afgeplakt worden met compriband waarbij na elke meter een exclusion flap geplaatst zal worden.
12. Nadat het gebouw ongeschikt gemaakt is voor vleermuizen, moet het minimaal drie dagen met avondtemperaturen van meer dan 10 °C ongemoeid blijven staan voordat wordt overgegaan tot de daadwerkelijke werkzaamheden. Dit is noodzakelijk om vleermuizen die zich toch nog onverhoopt ergens in het gebouw bevinden de kans te geven het gebouw te verlaten.
13. Als tijdens de werkzaamheden onverhoopt vleermuizen aangetroffen worden, dienen de werkzaamheden direct te worden stopgezet en moet een ter zake kundige ecooloog worden geraadpleegd. De werkzaamheden mogen pas voortgezet worden wanneer de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. In geen geval mogen deze worden gevangen of verplaatst.
14. De werkzaamheden zullen gefaseerd plaatsvinden waardoor er altijd twee van de drie flats beschikbaar zijn voor vleermuizen.
15. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. Deze dient in ieder geval bij de start van de werkzaamheden aanwezig te zijn op de planlocatie.
16. Deze ontheffing kan, conform artikel 5.4 van de wet, worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

Na afloop van de werkzaamheden

17. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven bij voorschrift 8 dient bijgevoegd te worden.

Contactgegevens

Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Servicebureau van de provincie Utrecht, Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht, bereikbaar op telefoonnummer 030 – 258 33 11 of e-mailadres servicebureau@provincie-utrecht.nl.

Bijlage 1, Locatie van het plangebied

Figuur 2: projectgebied met locaties voor de tijdelijke compensatie (Bron luchtfoto: PDOK, 2018)

2. COMPENSATIE

Een vervangende verblijfplaats heeft nooit dezelfde eigenschappen als de oorspronkelijke verblijfplaats. Hierdoor kan een vervangende verblijfplaats minder geschikt blijken dan verwacht. Dit wordt ondervangen door minimaal vier nieuwe verblijfplaatsen te creëren per verblijfplaats die verloren gaat.

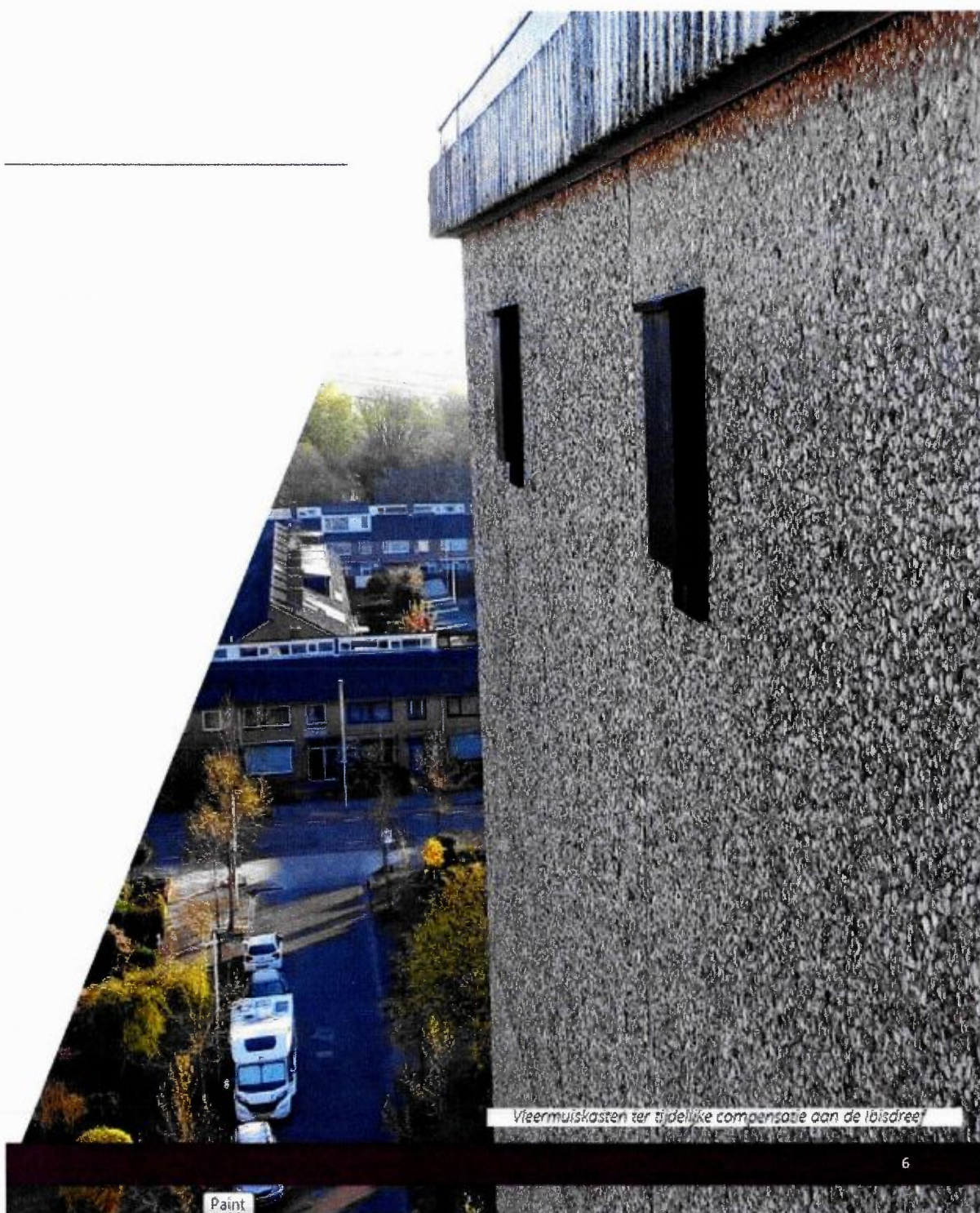
2.1 Tijdelijke compensatie

Er zijn vijf paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Daarnaast zijn er twee zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Omdat de zomerverblijfplaatsen op dezelfde locaties zijn aangetroffen als de paarverblijfplaatsen wordt er vanuit gegaan dat het hier dezelfde individuen betreft. Daarom is er voor gekozen om alleen de vijf paarverblijfplaatsen te compenseren met kasten. Deze kasten kunnen ook dienen als compensatie voor de zomerverblijfplaatsen.

In de week van 8 april zijn er twintig vleermuiskasten van het type VMT1 opgehangen (zie foto rechts). Voor de aangetroffen paarverblijven geldt dat de kasten ter compensatie officieel zes maanden voor de start van het paarseizoen (15 februari) opgehangen moeten zijn (Bij12, kennisdocument gewone dwergvleermuis).

Op deze manier hebben de vleermuizen voldoende tijd om de kasten te ontdekken. Het was niet meer mogelijk om de deadline van 15 februari te halen (zodat de kasten zes maanden gewenningstijd hebben gehad voor de paarperiode van 2019). In onze optiek is het echter ook voldoende als de kasten er in ieder geval één heel paarseizoen hebben gehangen, welke begint op 15 augustus. Elke maand eerder dan 15 augustus maakt dit verhaal beter doordat de vleermuizen dan langer de tijd hebben gehad om de kasten te ontdekken. Per 1 april begint de actieve periode van de vleermuis dus dan kan verwacht worden dat de vleermuizen daadwerkelijk de kasten gaan ontdekken. Voor de zomerverblijfplaatsen met minder dan 10 dieren geldt dat er een gewenningsperiode is van minimaal drie maanden binnen de actieve periode van de vleermuis. Deze gewenningsperiode is op dit moment reeds voltooid.

De vleermuiskasten hangen op minimaal 3 meter hoogte, hebben een vrije aanvliegroute en de locatie is vrij van kunstlicht, verstoring en buiten bereik van predatoren (Bij12, 2017). Zie figuur 2 en het compensatieplan (Habitat, 28 maart 2019, PORT2019-3-Compensatieplan) voor een overzicht van de locaties van de opgehangen vleermuiskasten. Er zijn ook acht kasten opgehangen op één van de flats van de Ibisdreef. Aan deze flat zullen uiteindelijk ook werkzaamheden plaatsvinden. Echter, de werkzaamheden aan deze flat zullen pas plaatsvinden nadat de werkzaamheden aan de Nigerdreef zijn afgerond. Dit betekent dat op het moment van de start van de werkzaamheden aan de flat op de Ibisdreef met de kasten er al definitieve compensatie is gerealiseerd in de Nigerdreef (zie Paragraaf 2.2). Er zal dus te allen tijde voldoende compensatie aanwezig zijn. De kasten kunnen pas verwijderd worden nadat een ecoloog heeft vastgesteld dat deze niet in gebruik zijn. De opgehangen vleermuiskasten kunnen dienst doen als

tijdelijke compensatie voor de zomer- en paarverblijfplaatsen die verloren zullen gaan tijdens de werkzaamheden. Daarnaast zijn de kasten geschikt als winterverblijfplaats zolang het niet te koud wordt. De vleermuiskasten zijn uitsluitend opgehangen voor de tijdelijke situatie, namelijk tijdens de werkzaamheden aan de flats. De kasten hebben dus geen permanente functie.

2.2 Definitieve compensatie

De definitieve compensatie wordt gerealiseerd in de kopgevels van de Nigerdreef. Per gevel worden er tien inbouwstenen geplaatst, zie Bijlage 1 voor de precieze locaties. Er zullen in totaal twintig inbouwstenen van het type IB-VL-01 van Vivara Pro worden geplaatst waarvan acht in combinatie met koppelstenen van het type IB-VL-02-inbouwsteen, welke gebruikt kunnen worden door de gewone dwergvleermuis. Zie Bijlage 2 voor voorbeelden van de inbouwstenen. Bij het schakelen van de stenen dienen houten delen binnen in de bouwstenen weggehaald te worden. Als men bijvoorbeeld twee stenen naast elkaar wilt schakelen dan dient bij de linker steen het rechter houtdeel weggehaald te worden en bij de rechter steen het linker houtdeel. Door het toevoegen van een tweede schakelinbouwsteen wordt de ruimte binnen in de steen twee keer zo groot en kan dus door twee keer zo veel vleermuizen worden gebruikt.

De stenen zullen op verschillende hoogtes op de kopgevels worden geplaatst om zo veel mogelijk een spreiding in microklimaten aan te bieden. De stenen zullen vanaf een hoogte van circa 10 meter geplaatst worden en er zal een vrije aanvliegroute zijn. Dit betekent dat er geen bomen of struiken voor de stenen én er geen zonwering of iets dergelijks boven de stenen geplaatst zullen worden. Daarnaast mag de plek van de inbouwsteen niet verlicht worden dus er wordt geen verlichting boven of nabij de inbouwstenen geplaatst.

3. ZORGVULDIG WERKEN

De onderstaande maatregelen worden genomen om tijdens de werkzaamheden het doden of verwonden van de gewone dwergvleermuizen te voorkomen. Het is voor de gewone dwergvleermuis niet mogelijk om buiten de kwetsbare periode te werken. Daarom wordt in paragraaf 3.3. besproken hoe de flats ongeschikt gemaakt dienen te worden zodat mogelijk aanwezige vleermuizen nog weg kunnen komen. Dit dient te gebeuren voor de start van de werkzaamheden.

3.1 Werken buiten de kwetsbare perioden

Voor de Nigerdreef is het niet mogelijk om buiten de kwetsbare periode te werken, omdat er zowel zomer- en paarverblijven zijn aangetroffen waarbij aangenomen dient te worden dat deze ook als winterverblijfplaats fungeren. Voor de gewone dwergvleermuis geldt dat de kwetsbare periodes voor zomer- en winterverblijven op elkaar volgen en het dus niet mogelijk is om buiten de kwetsbare periode te werken om zo verstoring te voorkomen. Omdat de winterslaap de meest kwetsbare periode is, aangezien vleermuizen dan tijdens verstoring moeilijk weg kunnen komen, dient er gewerkt te worden voordat de vleermuizen in winterslaap gaan. Uit het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis (Bij12, 2017) blijkt dat als een locatie jaarrond wordt gebruikt, de paarperiode de minst kwetsbare periode is om te werken, omdat de dieren dan het meest mobiel en flexibel zijn. Dit betekent dat de werkzaamheden aan de Nigerdreef volgens het kennisdocument gewone dwergvleermuis (Bij12, 2017) mogen plaatsvinden tussen half juli en begin november 2020 nadat de flats op de juiste wijze ongeschikt gemaakt zijn (paragraaf 3.3).

Voor de twee flats aan de Ibisdreef geldt dat er alleen paarverblijfplaatsen zijn aangetroffen. Hiervan dient ook aangenomen te worden dat deze als winterverblijfplaats kunnen dienen. De bijbehorende kwetsbare periodes van deze twee functies loopt van 15 augustus t/m 1 april. De werkzaamheden aan deze flats kunnen dus plaatsvinden tussen 1 april en 15 augustus, buiten de kwetsbare periodes van de paarperiode en winterrust.

3.2 Gefaseerd werken

In alle drie de onderzochte flats zijn verblijfplaatsen aangetroffen. Door de werkzaamheden aan de flats gefaseerd uit te voeren wordt voorkomen dat dit invloed heeft op de lokale populatie. Tijdens de werkzaamheden aan de eerste flat zijn er nog twee flats beschikbaar voor de vleermuizen. Na afronden van de werkzaamheden aan de eerste flat is er voldoende compensatie beschikbaar voor alle aangetroffen verblijfplaatsen. Er zullen geen werkzaamheden uitgevoerd worden in de drie complexen tegelijk.

3.3 Ongeschikt maken gebouw

De verblijfplaatsen zijn aangetroffen in de kopgevels van de flats. Er zijn in de kopgevels twee locaties waar de vleermuizen hun verblijfplaats kunnen hebben. Beide opties worden hieronder besproken:

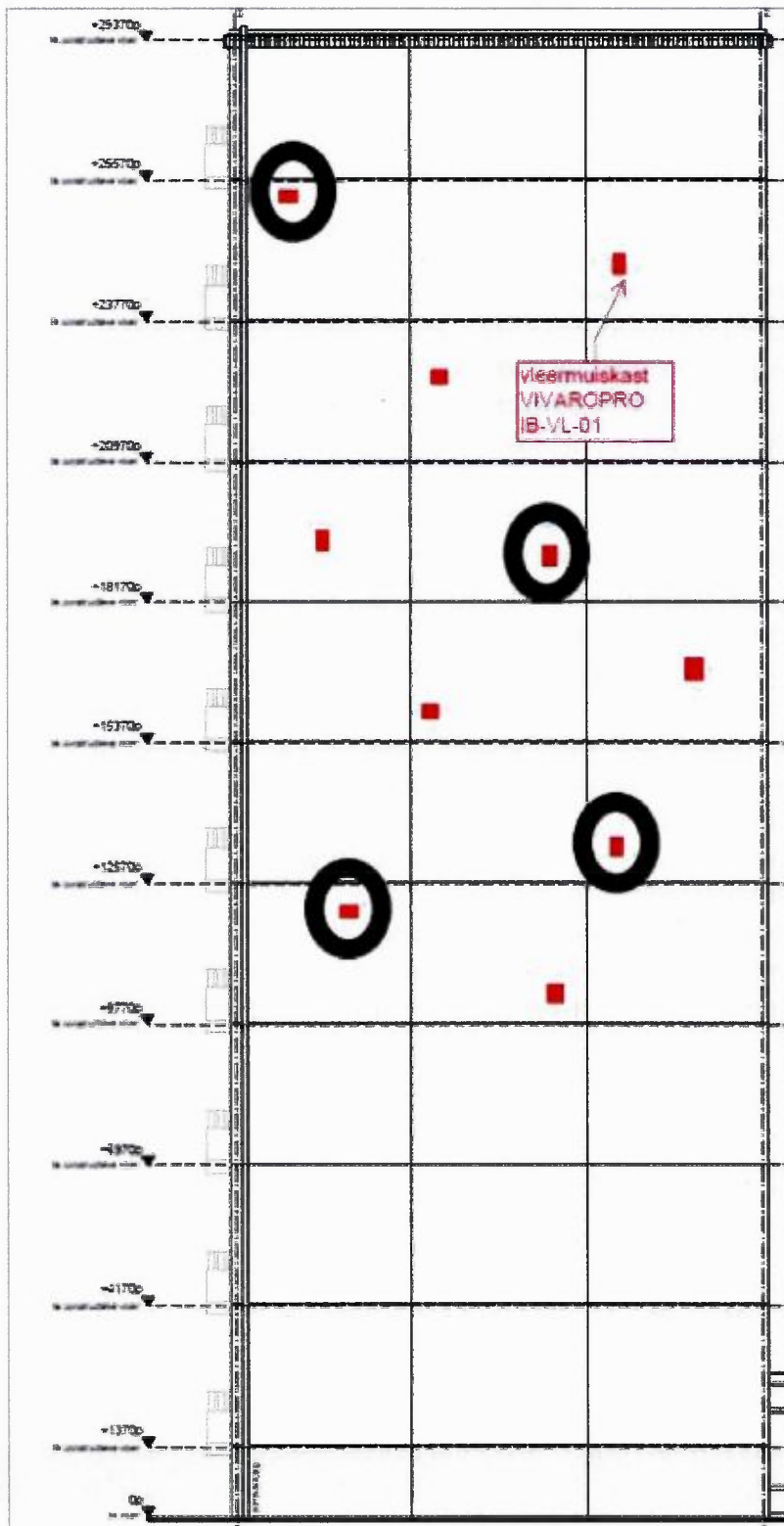
1. Er zijn gaten aanwezig welke gebruikt worden voor de afwatering van vocht achter de constructie. Deze gaten zullen allemaal worden afgeplakt met exclusion flaps. De exclusion flap zorgt ervoor dat eventueel aanwezige vleermuizen wel uit hun verblijfplaats kunnen vliegen maar dat ze er niet meer in kunnen vliegen.

2. De dakrand van de kopgevels. De dakrand zal afgeplakt worden met compriband waarbij per meter een exclusion flap geplaatst zal worden. Ook hier zorgt de exclusion flap ervoor dat eventueel aanwezige vleermuizen wel uit hun verblijfplaats kunnen vliegen maar dat ze er niet meer in kunnen vliegen.

Binnen een week na het ongeschikt maken zal er een controlebezoek plaatsvinden. Dit controlebezoek zal pas plaatsvinden als het minimaal drie nachten boven de 10 graden is geweest zonder regen, zodat de vleermuizen de kans hebben gehad om uit te vliegen. Na deze drie nachten wordt de nacht erna een controlebezoek uitgevoerd door een vleermuisdeskundige met een batdetector en warmtecamera. Dit controlebezoek dient uitgevoerd te worden met gunstige weersomstandigheden (minimaal 10 graden, geen regen, <5bft) en zal plaatsvinden van twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst. Indien er tijdens het controlebezoek geen in- of uitvliegende vleermuizen worden waargenomen, dan kan de flat worden vrijgegeven voor de werkzaamheden.

Het ongeschikt maken is alleen van belang voor de flat Nigerdreef omdat deze jaarrond gebruikt wordt. Voor de twee flats aan de Ibisdreef is het niet nodig om de gevels ongeschikt te maken voor vleermuizen omdat de werkzaamheden aan deze flats buiten de kwetsbare periodes van de aangetroffen functies kunnen plaatsvinden.

BIJLAGE 1 - Locaties definitieve compensatie

Beantwoording vragen in brief d.d. 8-1-2020 in het kader van ontheffingsaanvraag Z-WNB-RI-REG-2019-2247

Beste mevrouw Kroes,

Hierbij willen we reageren op uw vragen per brief van 8 januari 2020 inzake de ontheffingsaanvraag voor de gewone dwergvleermuis met het zaaknummer Z-WNB-RI-REG-2019-2247. U heeft in deze brief een aantal vragen gesteld die wij onderstaand volgens dezelfde nummering willen beantwoorden. De vragen zijn hieronder dikgedrukt weergegeven waarna de antwoorden in cursief zijn weergegeven.

1. Het onderzoek

A. In uw rapportage 'Soortgericht onderzoek vleermuizen Ibisdreef en Nigerdreef te Utrecht', d.d. 23 juli 2019, uitgevoerd door Habitus, wordt gesteld dat verblijfplaatsen voor laatvlieger worden uitgesloten omdat de openingen te klein zijn. Wij verzoeken u deze stelling te onderbouwen met bijvoorbeeld maatvoering van de openingen, bouwtekeningen en/of foto's.

Het is niet mogelijk om het gebouw uit te sluiten als geschikt voor de laatvlieger. De ruimte tussen de muur en de dakrand bij de kapgevels is >1,5 cm (Bureau Waardenburg, 28 november 2017, 16-452 vleermuisonderzoek flats Overvecht 2017). Echter laatvliegers hebben hun verblijfplaatsen 61% van de tijd in woongebouwen waarvan 60% van de tijd in daken van gebouwen met dakpannen en slechts 20% van de tijd in spleten in/bij muren (Erik Korsten, Expertise-meeting Laatvlieger - 26 januari 2018, Bureau Waardenburg). Laatvliegers hebben dus een sterke voorkeur voor gebouwen met daken en dakpannen. Dit is niet aanwezig in het projectgebied. Laatvliegers zijn over het algemeen erg plaats- en gebiedsgetrouw. Laatvliegers bewonen een netwerk van verschillende huizen die op een afstand van hooguit enkele honderden meters van elkaar liggen (Zoogdierverseniging, datum onbekend). Er is tijdens het uitgevoerde voorjaarsonderzoek (Habitus natuur & landschap, 30 oktober 2019, PORT2019-1-RAP1) slechts één keer een foeragerende laatvlieger waargenomen. Deze laatvlieger was aan het foerageren in het park naast het projectgebied. Het projectgebied was opgedeeld in drie deellocaties. Er zijn met drie onderzoekers op twee avonden drie clusters onderzocht en al die personen in de drie clusters hebben (op het foeragerende individu na) geen laatvliegers waargenomen. Indien uit deze avondbezoeken was gebleken dat het projectgebied potentie had geboden om laatvliegers te huisvesten dan hadden we een extra avondbezoek uitgevoerd. Echter, doordat er binnen het projectgebied geen enkele laatvlieger is waargenomen kunnen wij concluderen dat de flats binnen het projectgebied niet in gebruik zijn als verblijfplaats door de laatvlieger. Middels deze twee bezoeken is redelijk voldaan aan de eisen van het protocol voor de laatvlieger. Daarnaast zijn er tijdens het eerder uitgevoerde vleermuisonderzoek (LievenseCSO, 7 december 2016, 16M1184.RAP001.NO.YM) geen laatvliegers waargenomen binnen het projectgebied.

B. U stelt in hetzelfde rapport eveneens dat circa zes gewone dwergvleermuizen zwermden en aantikten langs de gehele gevel, vooral bij de betonnen panelen, maar dat er geen invliegende dieren zijn waargenomen. Vervolgens stelt u dat er geen verblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn omdat er geen ruimte is bij de betonnen panelen en daarbij verwijst u naar de quickscan LievenseCSO, 24 augustus 2016, 16-542, waarin wordt gesteld dat de gebouwen aan de Nigerdreef en Bankokdreef ongeschikt zijn voor vleermuizen (en alle daken eveneens). Echter, in het

vervolgonderzoek van LieveenseCSO wordt een andere conclusie getrokken. In het rapport van LieveenseCSO van 7 december wordt aangegeven dat juist in de flat aan de Nigerdreef aan beide kopse kanten 2 a 3 verblijfplaatsen aanwezig zijn, ter hoogte van de kieren van de dakrand. De twee Lieveense rapporten spreken elkaar dus tegen. Gecombineerd met deze gegevens en vanwege de hoeveelheid zoekende en zwermende vleermuizen lijkt het ons onwaarschijnlijk dat dit gedrag uitsluitend te wijten is aan het zoeken naar nieuwe verblijfplaatsen. Om die reden verzoeken wij u om aan te tonen dat de bovenranden van de betreffende daken geheel dicht gekit zijn en ongeschikt voor vleermuizen.

Het klopt dat van alle drie de flats binnen het projectgebied (Nigerdreef en twee keer Ibisdreef) de kopse gevels geschikt zijn voor vleermuizen. De langgevels daarentegen bieden geen ruimte voor vleermuizen. Tijdens het onderzoek uitgevoerd door Bureau Waardenburg (28 november 2017, 16-542 vleermuisonderzoek flats Overvecht 2017) is gebleken dat er een spleet van >1,5 cm aanwezig is tussen de betonnen grindelementen en dakrand aan de kopse gevels. Ook bij het eerder uitgevoerde vleermuisonderzoek (LieveenseCSO, 7 december 2016, 16M1184.RAP001.NO.jvM) is waargenomen dat het aanklimmen en landen van de vleermuizen op vrijwel de gehele gevel gebeurt, maar dat de daadwerkelijke zwermactiviteit en invliegende exemplaren zijn waargenomen rond de dakrand aan de kopse gevels. Dit omdat de langgevels geen ruimte bieden voor vleermuizen. Dit is hetzelfde als wat tijdens het laatste vleermuisonderzoek (Habitat natuur & landschap, 30 oktober 2019, PORT2019-1-RAP1) is waargenomen. Er zijn dus alleen invliegende vleermuizen waargenomen aan de kopse gevels van de flats. De dakranden aan de zijanten van de flat zijn daarentegen niet geschikt voor vleermuizen omdat hier de ruimte ontbreekt.

C. Het door u uitgevoerde najaarsonderzoek voldoet aan de richtlijnen van het onderzoek naar de tweekleurige vleermuis. Het voldoet echter niet aan het najaarsonderzoek van de gewone dwergvleermuis (en laatvlieger). Er is daarnaast geen protocollair onderzoek gedaan naar massawinterverblijven. U geeft in uw rapport aan, dat in het najaar 2016 al onderzoek uitgevoerd is op deze locatie voor gewone dwergvleermuis en u gaat bij uw mitigatie uit van deze waarnemingen uit 2016. Echter, dit onderzoek is meer dan drie jaar oud, en daarmee verouderd. Daarnaast is dit verouderde onderzoek niet uitgevoerd conform het vleermuisprotocol. Wij verzoeken u om een actualisatie van het najaarsonderzoek en een gedegen onderzoek naar massawinterverblijven voor de gewone dwergvleermuis voor deze locatie aan te leveren. Indien u niet kunt aantonen dat laatvlieger uitgesloten is vanwege ongeschiktheid van de gebouwen, verzoeken wij u tevens om een volledig onderzoek uit te voeren naar laatvlieger.

In het najaar van 2016 is onderzoek gedaan naar de functies paar- en winterverblijf. Er zijn diverse paarverblijfplaatsen aangetroffen waarbij en vanuit gedaan dient te worden dat deze ook in gebruik zijn als winterverblijfplaats. Vrijwel alle geschikte plekken binnen het projectgebied (vijf van de zes kopse gevels) zijn in gebruik als paarverblijf. Wij hebben ook voor dit aantal paarverblijven gecompenseerd. Nieuw onderzoek zal niet tot de ontdekking van meer paarverblijven leiden doordat vrijwel alle geschikte locaties al in gebruik waren als paarverblijf. Het vleermuisonderzoek is 3 jaar geldig. Echter, ons inziens is het onderzoek 3 jaar geldig voor de onderzochte functies. De paar- en winterverblijven zijn in gebruik van circa 15 augustus tot 1 april. De onderzochte functie loopt dus van 15 augustus 2016 tot 1 april 2017. In dat geval is de onderzochte functie drie jaar geldig tot 1 april 2020 en vallen we met dit onderzoek binnen de grenzen van het protocol.

Echter, doordat de start van de werkzaamheden pas aan het eind van 2020 gepland is stellen wij voor om in het najaar van 2020 nog twee bezoeken uit te voeren om het paarverblijfonderzoek te actualiseren. Aangezien er niet verwacht wordt dat dat dit actualisatie onderzoek tot meer verblijfplaatsen zal leiden stellen wij voor om het actualisatie onderzoek op te nemen in de voorschriften van de ontheffingsaanvraag. Op die manier kan het project doorgang blijven behouden en zal er eveneens toch een actualisatie onderzoek uitgevoerd worden. Indien daaruit blijkt dat er meer of andere verblijfplaatsen aanwezig zijn dan zullen wij direct contact opnemen met de provincie Utrecht om de extra maatregelen te bespreken.

De geschiktheid van de flat als massawinterverblijfplaats is reeds onderzocht tijdens het onderzoek uitgevoerd door Bureau Waardenburg (28 november 2017, 16-542 vleermuisonderzoek flats Overvecht 2017). Door middel van een visuele inspectie in januari 2017 zijn de flats gecontroleerd. Hieruit is gebleken dat er een spleet van >1,5 cm

Aanvullende gegevens ontheffingsaanvraag Z-WNB-RI-REG-2019-2347

aanwezig is tussen de betonnen grindelementen en dakrand aan de kopse gevels. Echter, de spleten zijn ondiep en bieden geen toegang tot spouwruimten of andere ruimten met stabiele temperatuur. Doordat de mogelijkheid tot stabiele temperatuur ontbreekt zijn de flats niet geschikt zijn als massawinterverblijf.

2. De rapportage

D. Uit uw rapportage blijkt op geen enkele manier welke waarnemingen er zijn gedaan op welke tijden. Wij verzoeken u om rapportage aan te leveren die voldoet aan de richtlijnen van het vleermuisprotocol 2017, aanwijzingen voor gebruik, aandachtspunt 14;

In bijlage 4 van het laatste uitgevoerde vleermuisonderzoek (Habitat natuur & landschap, 30 oktober 2019, PORT2019-1-RAP1) is een tabel met alle waarnemingen weergegeven. In deze tabel zijn de tijden per waarneming weergegeven. De waarnemingen zelf zijn op de kaarten in bijlage 3 weergegeven. In tabel 2 is weergegeven wie wanneer welk onderzoek heeft uitgevoerd.

3. Mitigatie

D. Volgens uw rapportage PORT2019-2-RAP1 zijn in april 2019 zijn 20 tijdelijke kasten van het type VMT 1 opgehangen. Voor een overzicht van de plaatsing van deze kasten verwijst u naar het rapport PORT2019-3-Compensatieplan. Dit rapport ontbreekt bij de aanvraag. Wij verzoeken u dit rapport alsnog aan te leveren.

Excuses, ik ben tijdens de aanvraag vergeten het rapport bij te voegen. Het compensatieplan is bij deze brief toegevoegd.

E. Uit uw rapportage blijkt dat een deel van de kasten opgehangen is aan een te renoveren flatgebouw, maar dat de renovatie pas begint als er in een ander flatgebouw al definitieve vervangende verblijfplaatsen gerealiseerd zijn. U geeft daarbij geen planning van de werkzaamheden, zodat voor ons niet te toetsen valt of de dan geldende gewinningstijd gerespecteerd wordt. Wij verzoeken u daarom een planning aan te geven van de werkzaamheden en plaatsing van de tijdelijke/permanente mitigerende maatregelen.

De flat aan de Nigerdreef zal eind 2020 gerenoveerd worden. Deze renovatie zal circa 20 maanden duren. Hiervan wordt alleen in de eerste 14 maanden aan de gevel gewerkt. In de laatste zes maanden wordt gewerkt in de woningen, de trappenhuisen en entrees. Na de flat aan de Nigerdreef zal de westelijke flat aan Ibisdreef gerenoveerd worden. De vleermuis kasten ter compensatie zijn geplaatst aan de oostelijke flat aan de Ibisdreef. Na de renovatie van de flat aan de Nigerdreef zal deze flat 20 inbouwstenen hebben. Daarna wordt de westelijke flat aan de Ibisdreef gerenoveerd. Op deze flat hangen geen vleermuis kasten ter tijdelijke compensatie. De flat aan de Ibisdreef is iets kleiner dan de flat aan de Nigerdreef dus de renovatie zal iets korter duren. De exacte looptijd is nog niet bekend. Echter, er zal minstens 1 jaar zitten tussen de start werkzaamheden aan de gevels van westelijke Ibisdreef-flat en de gevels van de oostelijke Ibisdreef-flat. De vleermuisen hebben dus minimaal 1 jaar de tijd (dus de tijd dat aan de westelijke flat Ibisdreef wordt gewerkt) om de inbouwstenen aan de Nigerdreef te ontdekken voordat aan de oostelijke flat Ibisdreef wordt gewerkt en de kasten hier weggehaald moeten worden. Dit jaar is voldoende om aan de gewinningsperiode van de vleermuisen te voldoen.

F. U geeft aan dat een deel van de permanente maatregelen wordt genomen door gekoppelde inbouwstenen van het type IB-VL01 met daaraan gekoppeld stenen van het type IB-VL-02. Wij maken u er op attent dat een gekoppelde inbouwsteen slechts één invliegopening heeft, en derhalve gerekend wordt als een enkele verblijfplaats, weliswaar geschikt voor o.a. kraamkolonies. Gezien het feit dat niet uit de rapporten blijkt hoeveel verblijfplaatsen er daadwerkelijk aanwezig zijn, is niet te toetsen of het gestelde aantal mitigerende maatregelen voldoende is. Ook om die reden verzoeken wij u om actualisatie van het onderzoek.

Aanvullende gegevens onthefingsaanvraag Z-WNB-RJ-REG-2019-2247

In totaal zijn er vijf paar- en mogelijke winterverblijfplaatsen en twee zomer- en mogelijke winterverblijfplaatsen aangetroffen. Er kan vanuit worden gegaan dat de vleermuizen van de zomerverblijven ook gebruik maken van de paarverblijven. Dit betekent dat er dus voor vijf verblijven gecompenseerd dient te worden. Met een factor vier aan verblijfplaatsen komt dit uit op twintig inbouwstenen ter compensatie van de aangetroffen verblijfplaatsen. Deze twintig inbouwstenen zullen in de Nigerdreef ingebouwd worden. Hierbij is gekozen om op enkele plekken gebruik te maken van dubbele inbouwstenen om meer ruimte te bieden. Echter, om ervoor te zorgen dat de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis niet alleen hetzelfde blijft maar mogelijk beter wordt door dit project is ervoor gekozen om per te renoveren flat twintig inbouwstenen te plaatsen. In totaal zullen er dus zestig inbouwstenen geplaatst worden en is er sprake van overcompensatie. De inbouwstenen zullen op de twee flats aan de Ibisdreef op dezelfde manier geplaatst worden als het voorbeeld van de Nigerdreef zoals te zien is in Bijlage 1 van het activiteitenplan (Habitat natuur & landschap, 30 oktober 2019, PORT2019-2-RAP1).

4. Alternatievenafweging

D. Vanwege het ontbreken van een planning is het niet mogelijk uw alternatieve planning te toetsen. Ook om die reden verzoeken wij u om een gedegen planning aan te reiken.

De flat aan de Nigerdreef zal eind 2020 gerenoveerd worden. Deze renovatie zal circa 20 maanden duren. Hiervan wordt alleen in de eerste 14 maanden aan de gevels gewerkt. De laatste zes maanden wordt gewerkt in de woningen, de trappenhuisen en de entrees. Na de flat aan de Nigerdreef zal de westelijke flat aan Ibisdreef gerenoveerd worden. De complexen aan de Ibisdreef zijn iets kleiner dan het complex aan de Nigerdreef en de werkzaamheden zullen dus iets korter duren. De exacte planning hiervoor is nog niet voor handen. Nadat het werk aan de gevels van de westelijke flat Ibisdreef is afgerond zullen de werkzaamheden aan de gevels van de oostelijke flat Ibisdreef starten. Tussen de start werkzaamheden gevels Ibisdreef complex west en de start werkzaamheden gevels Ibisdreef complex oost zal minstens 1 jaar zitten.

Voor de twee complexen aan de Ibisdreef geldt dat er alleen paarverblijfplaatsen zijn aangetroffen. Hiervan dient ook aangenomen te worden dat deze als winterverblijfplaats kunnen dienen. De bijbehorende kwetsbare periodes van deze twee functies loopt van 15 augustus t/m 1 april. De werkzaamheden aan de gevels van deze flats kunnen dus plaatsvinden tussen 1 april en 15 augustus, buiten de kwetsbare periodes van de paarperiode en winternrust. Mocht dit qua planning niet lukken dan dienen de gevels ongeschikt gemaakt te worden voor vleermuizen. Dit zal op dezelfde wijze gebeuren als is omschreven in paragraaf 3.3. van het activiteitenplan (Habitat natuur & landschap, 30 oktober 2019, PORT2019-2).